

INTERKULTURELLE ZEITSCHRIFT FÜR GERMANISTIK

DİYALOG

2024/1

DİYALOG. INTERKULTURELLE ZEITSCHRIFT FÜR GERMANISTIK
2024/ 1

INHALTSVERZEICHNIS / CONTENTS

Vorwort ‖ **1-2**

WISSENSCHAFTLICHE BEITRÄGE/ RESEARCH ARTICLES

LITERATURWISSENSCHAFT / LITERARY STUDIES

01. „Ja, natürlich..., ich werde alles vergessen“ – Geschlechterstereotypen in der Serie *Ein guter Mensch* (2018) ‖ **3-22**
Meryem İçin, Bochum

02. Şinasi Dikmen’in *Hurra, ich lebe in Deutschland* Adlı Eserinde Almanya’daki Türk İşçi Sınıfının Almanya’ya Yansıyan Kültürel Kimliğinin Panoraması ‖ **23-44**
Fatma Karaman, Elazığ

03. Literarische Reflexionen von Schuld und Erinnerung: Katharina Hackers *Eine Dorfgeschichte* im Kontext ricœurscher Schuldsymbolik ‖ **45-63**
Esra Jorkowski Berberoğlu, Istanbul

04. Genderidentität und postmigrantische Perspektive in Karosh Tahas Roman *Im Bauch der Königin* ‖ **64-83**
Marlene Lidy, Leipzig – Onur Kemal Bazarkaya, Istanbul

05. Otokurmaca: Franz Kafka ve *Dava* ‖ **84-97**
Emre Bekir Güven, Siirt

06. Goethe ve Devrim: Egmont Devrimci Miydi? ‖ **98-111**
M. Sami Türk, Sakarya

07. Wolfgang Borchert’in *Draußen vor der Tür* (*Kapıların Dışında*) Adlı Oyununda Ekspresyonist Eğilimler ‖ **112-131**
Nalan Saka, Denizli

08. Gudrun Pausewang’ın *Kâbus* Adlı Kısa Öyküsünde Göç ve Travma ‖ **132-145**
Halime Yeşilyurt, Sivas

ERZIEHUNGSWISSENSCHAFT / EDUCATION STUDIES

09. Almancayı Türkiye'de Öğrenen Almanca Öğretmenliği Lisans Öğrencilerinin Yabancı Dil Konuşma Deneyimleri ‖ **146-172**
Devran Demir, Ankara

10. Hibrit Eğitim Dönemindeki Çevrimiçi Sınavların Geçerliği ve Güvenirliği Üzerine Bir Araştırma: Trakya Üniversitesi Yabancı Diller Yüksekokulu Örneği ‖ **173-192**
Güleser Korkmazer, Edirne

11. Korpusbasierte Analyse zur Wortschatzvielfalt in regionalen und universellen DaF-Lehrwerken ‖ **193-214**
Hakan Dolan, Eskişehir – Şerife Çelikkaya, Eskişehir

12. Darstellung der Pronominaladverbien in Grammatiken und Lehrwerken:
Eine korpusbasierte Studie am Beispiel der standardsprachlichen Pronominaladverbien im DaF-Unterricht ‖ **215-237**
Selma Akol Göktaş, Edirne

13. Praktisch, aber doch nicht unproblematisch: Studentenansichten in Bezug auf Grammatiklernen im virtuellen DaF-Unterricht ‖ **238-258**
Seval Parlakgüneş Erdoğan, Konya

ÜBERSETZUNGSWISSENSCHAFT / TRANSLATION STUDIES

14. Kulturspezifika in literarischer Übersetzung am Beispiel der deutschen Übersetzung von Julijana Matanovićs Roman *Zašto sam vam lagala* ‖ **259-277**
Sanja Cimer Karaica, Osijek (Kroatien) – Terezija Markovinović, Osijek (Kroatien)

15. Pippi Uzunçorap Örneğiyle Çocuk Kitabı Çevirilerinde Politik Doğruluğun Önemi ‖ **278-296**
Mihriban Şevval Topal, İzmir – Dilek Altınkaya Nergis, İzmir

ÇEVİRİ/ ÜBERSETZUNG

16. „Philipp Schwartz: Seine Beiträge zur Türkei und zu deutschen Exilanten ‖ **297-315**
Melda Keser, Tekirdağ

(Die in dieser Zeitschrift geäußerten Meinungen und Kommentare unterliegen der Verantwortung der AutorInnen und spiegeln nicht unbedingt die Meinung der Herausgeberschaft bzw. des GERDERs wider.)

DİYALOG. Interkulturelle Zeitschrift für Germanistik wird indexiert im **EBSCO, ULAKBIM TR DİZİN (TÜBİTAK),** in **SOBIAD**, in **IDEALONLINE**, in **EBSCO Publishing**, in der deutschen **IBZ (Internationale Bibliographie geistes- und sozialwissenschaftlicher Zeitschriftenliteratur)** und **IBR (Internationale Bibliographie der Rezensionen geistes- und sozialwissenschaftlicher Literatur)** und der **Germanistik im Netz. Virtuelle Fachbibliothek Germanistik**.

Diyalog 2024/ 1: 173-192 (Research Article)

Hibrit Eğitim Dönemindeki Çevrimiçi Sınavların Geçerliği ve Güvenirliği Üzerine Bir Araştırma:

Trakya Üniversitesi Yabancı Diller Yüksekokulu Örneği

Güleser Korkmazer, Edirne

https://doi.org/10.37583/diyalog.1499758

Öz

Bu çalışmanın amacı Trakya Üniversitesi Yabancı Diller Yüksekokulu hazırlık eğitimi birimlerinde zorunlu Almanca ve İngilizce dil eğitimi gören öğrencilerin hibrit eğitim sürecindeki çevrimiçi sınavlarda kullandıkları uygulamaların belirlenmesidir. Zira bazı öğrencilerin çevrimiçi derslere katılmadıkları halde, sınavlardan geçerli puan aldıkları, konuşma sınavlarına ise katılmadıkları öğretim elemanlarınca tespit edilmiştir. Yaşanan bu olumsuzluklar nedeniyle çevrimiçi sınavların geçerliği ve güvenirliği sorgulanır hale gelmiştir. Dolayısıyla, mevcut araştırma: "öğrenciler çevrimiçi sınavlarda farklı çevrimiçi uygulamalardan kopya çeker" ve "öğrenciler çevrimiçi sınavlarda yabancı dil bilen birinden yardım alır " şeklinde iki hipotez üzerinden gelişmiştir. Hipotezlerin test edilmesi için yirmi sorudan oluşan bir anket hazırlanmış ve internet ortamında gönüllü on katılımcı tarafından cevaplanmıştır. Katılımcıların beşi Almanca, beşi de İngilizce hazırlık sınıfı öğrencisidir. İlgili araştırmada nitel araştırma yöntemleri kullanılmıştır ve toplanan veriler içerik analizine göre sistemleştirilerek betimsel olarak yorumlanmıştır. Araştırma neticesinde elde edilen bulgular sadece birinci hipotezi doğrulamıştır. Bu bağlamda, ileride yapılması düşünülen çevrimiçi sınavların geçerliğini ve güvenirliğini artırıcı bazı önerilerde de bulunulmuştur.

Anahtar Sözcükler: *Çevrimiçi Sınavlar, Geçerlik, Güvenirlik, Yabancı Dil, Hazırlık Öğrencileri.*

Abstract

A Study on the Validity and Reliability of Online Exams During the Hybrid Education Period: An Example from the School of Foreign Languages at Trakya University

The aim of this study is to determine the applications used by students undergoing compulsory German and English language education in the preparatory education units of Trakya University School of Foreign Languages during the hybrid education process. It was observed that despite some students did not participate in online classes, they received valid scores in exams, while their absence from speaking exams was detected by instructors. These negative occurrences have led to questioning the validity and reliability of online exams. Thus, the current research developed around two hypotheses: "Students cheat in online exams using different online applications." and "Students receive assistance from an individual with foreign language proficiency during their online examinations." To test these hypotheses, a questionnaire consisting of twenty questions was prepared and answered by ten voluntary participants online. Five of the participants are German, while the remaining five are students from the English preparatory class. In the pertinent study, qualitative research methods were employed, and the gathered data were systematized according to content

Einsendedatum: 19.02.2024 Freigabe zur Veröffentlichung: 15.06.2024

analysis and interpreted descriptively. In conclusion, both hypotheses were tested, with only the first one being confirmed. In this context, some suggestions were made to enhance the validity and reliability of future online exams.

Keywords: *Online Exams, Validity, Reliability, Foreign Language, Preparatory Students.*

EXTENDED ABSTRACT

Due to the devastating earthquake that occurred on February 6, 2023, in Turkey, a hybrid education model, combining face-to-face and web-supported education, was implemented in all educational institutions. Consequently, exams were conducted online. The aim of this study is to determine the applications used by students undergoing compulsory German and English language education in the preparatory education units of Trakya University School of Foreign Languages during the hybrid education process. It has been observed during record checks that although some students scored high grades in reading, writing, language development, grammar, and listening comprehension exams conducted in a cameraless environment, they did not participate in the speaking exam. The findings of the research are expected to contribute to the implementation of technical measures to prevent student cheating in future online exams. Therefore, the current research was shaped on the following two hypotheses:

1.Students cheat in online exams using different online applications.

2.Students receive assistance from an individual with foreign language proficiency during their online examinations.

To test these hypotheses, a 20-question survey, which could be completed in ten minutes, was prepared by the researcher and subsequently reviewed by an expert faculty member in the field. Following this, an application was made to Trakya University Social and Human Sciences Research Ethics Board for the implementation of the relevant survey. Upon approval from the Ethics Board, the survey was transferred to the Microsoft/ Forms application, and necessary adjustments were made. The link to the survey was then shared with the students via the WhatsApp application.

Ten students in total, five from the German preparatory unit and five from the English preparatory unit, voluntarily participated in the survey. In studies conducted according to a qualitative research design, it is noted that a small number of participants "provides the researcher with an opportunity for in-depth examination and facilitates the research in terms of time and cost" (Baltacı 2018; Marshal 1996; Teddlie/Yu 2007; Kvale 1994; cited in Baltacı 2019: 371). Furthermore, it is believed that the sensitivity of the research topic and the timing of the research coinciding with the summer vacation influenced the number of participants. Therefore, the research was limited to ten voluntary participants. In the pertinent study, qualitative research methods were employed, and the gathered data were systematized according to content analysis and interpreted descriptively. Accordingly, it was observed that all participants except one utilized online applications during the exams, with one participant also using course notes. The findings of the survey corroborate the assertion of cheating in online exams, supported by the studies of Cabı (2016) and Özalkan (2021).

The research population consists of students from the T.U. School of Foreign Languages, representing universities across Turkey. Consequently, the findings are not only relevant to T.U. but also applicable to other universities where online exams are similarly conducted. Unlike traditional in-person exams, online exams lack proper monitoring, allowing students unrestricted access to resources, akin to open-book exams. Thus, resulting scores may not accurately reflect students' knowledge. A measurement tool lacking accuracy is neither valid nor reliable, as reliability is an integral aspect of validity (Çakmak, 2009: 21). Notably, cheating was absent only in the speaking exam, which is camera-recorded. In conclusion, both hypotheses were tested, with only the first one being confirmed.

Farzin (2016) suggested that randomizing question order in online exams could reduce cheating, yet Güngör (2023) found evidence of academic dishonesty despite precautions. Data from Tables 2, 3, and 4 support Güngör over Farzin. Cabı (2016: 100) warned that overly long exam durations can promote cheating, undermining confidence in results. Genç and Gümrükçüoğlu (2020:419) found only 25% of students considering online exams fair, contrasting with Shraim's (2019: 192) 79% who found them unfair. Educators must consider these findings, recognizing that while online exam results may be valid, their reliability is questionable.

We can outline our recommendations for solving the problem as follows: Ensuring entry to the exam from a single device; preventing simultaneous entry to the exam from a second device; installation

of facial recognition software onto the application used for conducting the exam (Kınalıoğlu / Güven 2011: 643). Additionally, measures should be taken to prevent the opening of different applications or pages while the exam application is running; keeping cameras on during the exam; exams being monitored by invigilators via open cameras and recorded.

1. Giriş

Türkiye'de 06 Şubat 2023 tarihinde meydana gelen yıkıcı deprem nedeniyle tüm eğitim kurumlarında yüz yüze ve Web destekli eğitimin birleşimi olan "hibrit eğitim modeli" uygulanmıştır. Bu nedenle sınavlar çevrimiçi olarak gerçekleştirilmiştir. Bu çalışmanın amacı, Trakya Üniversitesi Yabancı Diller Yüksekokulu hazırlık eğitimi birimlerinde zorunlu Almanca ve İngilizce dil eğitimi alan öğrencilerin hibrit eğitim sürecindeki çevrimiçi sınavlarda kullandıkları uygulamaların belirlenmesidir. Bazı öğrencilerin kamerasız ortamda yapılan okuma, yazma, dil geliştirme, dil bilgisi ve duyduğunu anlama sınavlarından yüksek not almalarına rağmen, konuşma sınavına girmedikleri tespit edilmiştir. Araştırma sonuçlarına göre, gelecekte düzenlenecek çevrimiçi sınavlarda öğrenci hilelerini engellemeye yönelik teknik önlemlerin alınmasına katkı sağlayacak önemli bulgular ortaya çıkacağı değerlendirilmektedir. Çevrimiçi sınavlara dair Türkiye'de yürütülen bilimsel araştırmalar aşağıda kısaca ele alınacaktır.

1.1. Çevrimiçi Sınavlara Dair Araştırmalar

2020-2023 yılları arasında Türkiye'de uygulanan çevrimiçi sınavlara dair yapılan akademik çalışmalar incelendiğinde Özalkan (2021), Güvendir ve Özkan (2021), Şahin ve Aykaç (2021), Bay ve arkadaşları (2021), Ocak ve Karakuş (2022), Tekedere ve arkadaşları (2022) dikkat çekmektedir. Ancak, hibrit eğitim sürecindeki çevrimiçi sınavların geçerlik ve güvenirliği hususunda bilimsel bir araştırmanın yapılmadığı görülmüştür. Yapılan bilimsel çalışmalardan bazıları ise mevcut araştırma konusuna dolaylı olarak kısaca değinmişlerdir. Bu çerçevede; uzaktan eğitimde ölçme ve değerlendirme hususunda yaptığı çalışmasında Özalkan (2021: 18-26) pandemi sürecinde sosyal bilimler eğitimini mercek altına alarak, teknolojik olanaklarla yürütülen eğitimin güçlü ve zayıf yönlerine dikkat çekmiştir. Uzaktan eğitimde geleneksel tekniklerden yararlanıldığı için ölçme değerlendirmede sorunların yaşandığına vurgu yapmıştır.

Uzaktan eğitimin değerlendirmeye yansımalarına dair nitel bir çalışma yapan Güvendir ve Özkan (2021: 22-34) çevrimiçi ve sınıf içi sınavları karşılaştırmıştır. Bu araştırmada katılımcılar, sınıf içi sınavların çevrimiçi sınavlara göre daha geçerli olduğunu belirtmişlerdir. Dahası, çevrimiçi sınavlarda kopya çekilebileceğine ve sınava giren kişinin ilgili öğrenci olup olmadığının kontrol edilemediğine dikkat çekmişlerdir. Ayrıca, çevrimiçi sınavlarda "kopya [çekme] davranışının küresel" bir davranış olduğunu da vurgulamışlardır (Rossiter 2020; akt. Güvendir / Özkan 2021: 24). Şahin ve Aykaç (2021: 1087-1105) da araştırmalarında yabancı dil öğretmenlerinin uzaktan eğitim sürecinde yaşadığı sorunları ele almışlardır. Bu çerçevede Almanca, İngilizce ve Rusça öğretmenlerinin görüşlerini alarak, yaşanan teknik sorunları aktarmışlardır.

Bay ve arkadaşları (2021: 184-203) pandemi sürecini yabancı dil hazırlık sınıfı öğrencilerinin perspektifinden değerlendirerek 10 öğrencinin katıldığı nitel bir araştırma gerçekleştirmiş ve katılımcıların; görüş, düşünce ve deneyimlerini aktarmışlardır. Araştırmaya katılan öğrenciler, çevrimiçi sınavlarda kopya çekildiğini ifade etmişler ve çevrimiçi sınavların güvenli [güvenilir] olmadığını belirtmişlerdir. Ocak ve Karakuş

(2022: 66-86) ise araştırmalarında 397 üniversite öğrencisinin katıldığı bir anket uygulamış ve katılımcıların çevrimiçi sınavlara yönelik tutumlarını inceleyerek bu hususta "geçerli ve güvenilir bir ölçek" geliştirdiklerini ifade etmişlerdir. Tekedere ve arkadaşları (2022: 123-166) da çalışmalarında pandemi sürecinde üniversite öğrencilerinin çevrimiçi uzaktan eğitime dair düşüncelerini araştırmıştır. Bu kapsamda; eğitimcilerin ve öğrencilerin sadece yaşadığı sorunlara değil, aynı zamanda bu sürecin öğrenci açısından olumlu yönlerine de dikkat çekmişlerdir.

Araştırmamız, geçerlik ve güvenirlik uygulamaları bölümü ile devam edecektir.

2.Trakya Üniversitesi Yabancı Diller Yüksekokulu Sınavlarında Geçerlik ve Güvenirlik Uygulamaları

Araştırmamızın bu bölümünde öncelikle alan yazında tanınan "geçerlik ve güvenirlik" kavramları üzerinde durulacak, sonra da Trakya Üniversitesi Yabancı Diller Yüksekokulu sınavlarının geçerlik ve güvenirliğin sağlanması adına aldığı önlemlere kısaca yer verilecektir.

2.1. Geçerlik Uygulamaları

Sönmez (2003:418), Ercan ve Kan (2004: 214) geçerlilik kavramını: "bir [testin ya da] ölçme aracının ölçmeyi amaçladığı özelliği doğru ölçebilme derecesi" olarak tanımlamaktadır. Bu nedenle ölçüm esnasında sadece ölçülmek istenen özellik olmalıdır. Polat'ın (2018: 2) da vurguladığı gibi, farklı bir özellik söz konusu ölçüm sürecine dâhil edilmemelidir. Göçer (2007: 53) ise geçerliliği bir ölçme aracında "kullanılacak ölçeğin amaca uygun olması" şeklinde tanımlar. Tekin'e (1977) göre de geçerlik, bir ölçme aracının kullanıldığı maksada hizmet etme derecesidir (akt. Çakmak 2009: 33). Özetle: herhangi bir ölçme aracının geçerliği, o aracın ölçmeyi hedeflediği bilgi ya da becerileri doğru ölçme derecesidir (Cinkara, 2017: 127). Dahası bir ölçme aracı aşağıdaki dört farklı geçerlik türüne sahip olmalıdır (Kahveci 2022: 9; Polat 2018: 2; Çakmak 2009: 19). *Kapsam geçerliği:* Ölçme aracının ölçme yapılacak alanın tüm konuları kapsamasını ifade eder. *Yapı geçerliği:* Ölçme işleminin teorik bir yapıyı ölçüp ölçmediğinin belirlenmesidir (Tekin 1991: 52; akt. Çakmak 2009: 20). *Görünüş geçerliği:* İlgili ölçeğin hangi davranışları ölçtüğünün net bir şekilde görülmesidir (Tekin 1991: 539; Kahveci 2022: 9; Çakmak 2009: 21). Başka bir deyişle, "Test ölçmek istediği şeyi ölçüyor mu?" sorusudur (Polat 2018: 2). *Yordama geçerliği:* Test puanı ile gelecekte ölçülecek davranış arasındaki ilişkinin tahmin edilmesidir (Büyüköztürk 2019: 123; Çakmak 2009: 21).

Trakya Üniversitesi Yabancı Diller Yüksekokulu Hazırlık Eğitimi birimlerinde uygulanan sınıf içi ve çevrimiçi sınavların "içerik ve yöntemlerinin belirlenmesinde ilgili ders kitaplarında işlenen konular ve ders içi etkinlikleri dikkate alınmaktadır. Bu doğrultuda Avrupa Ortak Dil Çerçevesine[1] (AODÇ / CEFR) uygun ve birimde kullanılan ders materyallerine benzer nitelikte sınav materyalleri kullanılmaktadır" (Köksal vd. 2023: 10)[2]. Anlama becerileri[3] içinde

[1] Kartal ve Yeşil (2021: 611-612).
[2] Trakya Üniversitesi Yabancı Diller Yüksekokulu: Kalite El Kitabı.
[3] Beyreli ve Ak Başoğul (2013: 46).

değerlendirilen *okuma becerileri* ve *duyduğunu anlama becerileri* sınavları ile anlama ve üretme[4] davranışlarının birlikte yansıtıldığı *dil geliştirme* ve *dil bilgisi,* sınavları test türü sorulardan oluşmaktadır. Dolayısıyla sorular: *çoktan seçmeli, doğru / yanlış işaretlemeli, eşleştirmeli, boşluk doldurma* şeklinde karşımıza çıkmaktadır. Bu sınavların cevap anahtarları da ilgili öğretim elemanları tarafından sorularla birlikte hazırlanmaktadır. Hazırlanan tüm sınavlar ilgili birimin sınav hazırlama, ölçme ve değerlendirme koordinatörlüğü tarafından imla ve puanlama hatası ile birlikte *kapsam, yapı* ve *görünüş geçerliği* açısından da kontrol edilir. Tespit edilen bir hata olduğunda sorular ilgili öğretim elemanına tekrar gönderilir ve bu hataların düzeltilmesi sağlanır. Ayrıca, çevrimiçi sınavlardan önce sınav soruları Forms uygulamasına aktarılırken cevap anahtarları öğrencinin erişimine kapatılır. Sınav için takvim ataması, sınav saati ve süresi, soruların ve seçeneklerin karıştırılması ve de her öğrencinin yalnızca bir cevap kâğıdı gönderme ayarlamaları yapılır. Sınavların geçerliği bu şekilde sağlanmaktadır.

2.2. Güvenirlik Uygulamaları

Güvenirlik, bir ölçme aracının ölçmek istediği özelliği hatasız bir biçimde ölçebilme derecesidir. Bir ölçme aracı her uygulanışında aynı ya da birbirine yakın sonuçları veriyorsa, güvenilir kabul edilir (Bilen 2002: 180). Örnek üzerinden açıklamak gerekirse; bir öğrenci aynı sınavı farklı zamanlarda tekrarladığında benzer sonuçlar almalıdır. Güvenilir ölçme aracı aynı zamanda "geçerliğin [de bütünleyici] bir parçasıdır" (akt. Çakmak 2009: 21). Ayrıca güvenilir bir sınav, tesadüfi hatalardan ve dışsal faktörlerden etkilenmeden öğrencinin gerçek yeteneklerini yansıtmalıdır. Tesadüfi hatalar ölçme aracının sonucunu etkileyen ve kaynağı belli olmayan hatalardır ve puanlayıcının dikkatsizliği de bu çerçevede değerlendirilir. Çevrimiçi sınavlarda elektrik kesintisi, internet bağlantısının kopması, sınav yapılan uygulamanın öğrenciyi sınavın ortasında sistemden dışarı atması veya öğrenci cevabını gönderirken uygulamanın arıza vermesi ve kapanması da öğrencinin yaşayabileceği tesadüfi hatalar arasında düşünülebilir. Sınav güvenirliğini etkileyen faktörler *çevresel* ve *öğrenci kaynaklı* olmak üzere iki başlık altında özetlenebilir. Sınavlar bu faktörlerden ne kadar arınık olursa, o kadar güvenilir olacaktır. Bir ölçme aracının güvenirliği Ercan ve Kan'a (2004: 213) göre "test tekrar test", "eşdeğer (paralel) test" ve "eşdeğer yarılar" stratejileriyle belirlenebilmektedir. Ancak, söz konusu stratejilerin hazırlık eğitiminde gerçekleştirilen sınavların tamamına uygun olmadığı düşünülmektedir. Zira bu stratejiler, daha çok test türündeki sınavlar için düşünülmüştür. Ayrıca; hazırlık eğitimindeki sınavlarda sadece bilgiyi alma değil, aynı zamanda bilgiyi anlatma becerileri de ölçülmektedir ve anlatma becerileri çok değişken olabilmektedir.

T.Ü. Yabancı Diller Yüksekokulunda uygulanan anlatma/ üretme becerisine dayalı sınavlar; sözlü ifadenin ölçüldüğü konuşma sınavı ve yazılı ifadenin ölçüldüğü yazma sınavı olarak karşımıza çıkmaktadır ve bu sınavlarda "çift değerlendirme" yöntemi kullanılır. Konuşma Becerileri sınavında iki puanlayıcı sınav esnasında eş zamanlı olarak öğrencinin sözlü ifadesini notlandırma ölçütündeki: "*dil ve sözcük bilgisi; konuşma yönetimi; telaffuz; iletişim*" başlıkları kapsamında notlandırmaktadır. Yazma Becerileri sınavında yine iki puanlayıcı tarafından sınav kâğıtları notlandırma ölçütündeki:

[4] Beyreli ve Ak Başoğul (2013: 46).

"*organizasyon; içerik; dil; iletişimsel başarı*" başlıklarına göre notlandırılmaktadır. Söz konusu notlandırma ölçütlerinin temeli "Cambridge sınavlarında kullanılan ölçütlere" dayanmaktadır (Köksal vd. 2023: 23-26).

Çift değerlendirmeye tabi tutulmak suretiyle konuşma ve yazma becerileri sınavlarının güvenirliği artırılmaya çalışılır ve puanların aritmetik ortalaması hesaplanarak öğrencinin notu belirlenir. Ayrıca, önceden puanlanmış yazma becerileri sınav kâğıtlarından üç sınav kâğıdı farklı bir öğretim elemanı tarafından rastgele çekilir ve notlandırma ölçütleri çerçevesinde "*üst değerlendirme*" başlığı altında puanların sağlaması yapılır. Yazma becerileri sınav sonuçlarının güvenirliği de bu şekilde temin edilmektedir.

3. Araştırmanın Yöntemi

Katılımcı sayısının az oluşu nedeniyle ilgili çalışmada nitel araştırma yöntemlerinden "odak grup" tekniği tercih edilmiştir. Zira bu tekniğin temel amacı, araştırılacak konuya dair; "neden", "ne" ve "nasıl" sorularına yanıt bulmaktır (Gülcan 2021: 96).

3.1. Araştırmanın Modeli

İlgili çalışma nitel desende oluşturulmuş ve yürütülmüştür. Zira Seale (1999) ve Klenke'ye (2016) göre nitel araştırmalar: "daha önceden bilinen veya fark edilmemiş problemlerin algılanmasına, probleme ilişkin doğal olguların gerçekçi bir şekilde ele alınmasına yönelik öznel-yorumlayıcı bir süreci ifade etmektedir" (akt. Baltacı 2019: 369-370; Yıldırım / Şimşek 2005; Tepeli / Arıcı 2012: 66). Araştırma neticesinde elde edilen bulgular betimsel olarak yorumlanacaktır.

3.2. Araştırmanın Hipotezleri

Bu araştırma aşağıdaki iki hipotez üzerinden şekillenmiştir:

1. Öğrenciler çevrimiçi sınavlarda farklı çevrimiçi uygulamalardan kopya çeker.
2. Öğrenciler çevrimiçi sınavlarda yabancı dil bilen birinden yardım alır.

Söz konusu hipotezlerin kurulmasında öğrencilerin çevrimiçi sınavlarda aldığı yüksek puanlar etkili olmuştur. Alınan yüksek puanlara rağmen bazı öğrencilerin konuşma sınavına girmemesi de bizi bu araştırmayı yapmaya sevk etmiştir.

Araştırmanın hipotezler ilerleyen bölümlerde test edilecektir.

3.3. Çalışma Grubu

İlgili araştırmada 2022-2023 akademik yılın bahar döneminde Trakya Üniversitesi Yabancı Diller Yüksekokulu zorunlu Almanca ve İngilizce Hazırlık Eğitimi birimlerinde, hibrit eğitim modeli ile yabancı dil eğitimi alan öğrenciler katılmıştır. Katılımcı sayısının

az olması anket uygulamasının yaz tatiline denk gelmesinden ve konunun hassasiyetinden kaynaklandığı düşünülmektedir. Dolayısıyla, katılımcı sayısı 10 gönüllü öğrenci ile sınırlandırılmıştır. Baltacı (2018), Marshal (1996), Teddlie ve Yu (2007) Kvale (1994) Pope ve arkadaşlarına (2006) göre katılımcı sayısının az olması sorun teşkil etmemektedir. Zira nitel araştırma desenine göre yapılan çalışmalarda, katılımcı sayısının az olmasının: "araştırmacıya derinlemesine inceleme imkânı sağladığı" (akt. Baltacı 2019: 371) ifade edilmektedir.

Örneklemini Trakya Üniversitesi Yabancı Diller Yüksekokulu öğrencilerinin oluşturduğu bu araştırmanın evrenini, Türkiye'deki tüm üniversitelerin yabancı diller bölümlerindeki öğrencileri kapsadığı değerlendirilmektedir.

3.4. Veri Toplama Aracının Geliştirilmesi

2022-2023 akademik yılının bahar döneminde derslerin dışında öğrencilere bir kısa süreli sınav[5], iki ara sınav[6] ve bir de yılsonu sınavı olmak üzere toplamda dört farklı çevrimiçi sınav uygulanmıştır. Bahar döneminin son sınavı olan *Yılsonu Sınavı*[7] 19-23 Haziran 2023 tarih aralığında gerçekleştirilmiştir. Dolayısıyla araştırma konusu anket tüm sınavlar tamamlandıktan sonra, ancak yaz tatilinde ve çevrimiçi olarak uygulanabilmiştir. Cevaplama süresi 10 dakika olan araştırma anketi toplam 20 sorudan oluşmaktadır ve sadece son soru açık uçludur. Anket soruları hazırlık sınıflarındaki derslere (*okuma becerileri, yazma becerileri, duyduğunu anlama becerileri, konuşma becerileri, dil bilgisi* ve *dil geliştirme*) göre hazırlanmıştır ve ayrıca, alanında uzman bir öğretim elemanı tarafından da gözden geçirilmiştir. Akabinde söz konusu anketin uygulanabilmesi için gerekli olan *T.Ü. Sosyal ve Beşeri Bilimler Araştırmaları Etik Kurulu*'nun onayı alınmıştır. Sonra ilgili anket Microsoft/ Forms uygulamasına aktarılmıştır. Katılımın gönüllülük esasına dayalı olduğu anket öğrencilere WhatsApp uygulaması üzerinden duyurulmuş ve anket bağlantısı paylaşılarak gerekli veriler Forms uygulaması üzerinden sağlanmıştır.

3.5. Verilerin Analizi

Microsoft/ Forms üzerinden toplanan veriler dijital ortamda yazılı hale getirilmiş ve nitel araştırma teknikleri çerçevesinde içerik analizi kullanılarak çözümlenmiştir. Zira Baltacı'nın (2019: 377) da belirttiği gibi içerik analizi ile veriler sistematik bir şekilde ayrıştırılarak düzenlenmekte ve yorumlanabilmektedir.

---

[5] T.Ü. YDYO 2. Kısa Süreli Sınav Programı: https://bys.trakya.edu.tr/file/open/81804408 (Erişim:01.02.2024).

[6] T.Ü. YDYO 3.Ara Sınav Programı: https://bys.trakya.edu.tr/file/open/12866524 (Erişim: 04.02.2024).
T.Ü. YDYO 4. Ara Sınav Programı: https://bys.trakya.edu.tr/file/open/73613964 (Erişim: 10.02.2024).

[7] T.Ü. Yılsonu Sınavı Programı: https://bys.trakya.edu.tr/file/open/23704624 (Erişim: 04.02.2024).

3.6. Bulgular ve Yorum

Çevrimiçi sınavlarda öğrencilerin yararlandığı düşünülen çevrimiçi uygulamaların tespitini hedefleyen araştırma anketinin ilk bölümünde katılımcı bilgileri yer almaktadır. Katılımcıların cinsiyeti, yaşı, hazırlık sınıflarında kaçıncı yılı olduğu ve kayıtlı oldukları fakülte ve program adları sorulmuştur. İlgili sorulara verilen cevaplar Tablo 1'de aktarılmıştır:

Cinsiyet	**Yaş**	**Hazırlık Sınıfında**	**Eğitim Fakültesi**		**Edebiyat Fakültesi**	
			Almanca Öğretmenliği	**İngilizce Öğretmenliği**	**Almanca Mütercim Tercümanlık**	**İngilizce Mütercim Tercümanlık**
Erkek	23	1. yılı	x			
Kadın	20	1. yılı	x			
Kadın	19	1. yılı			x	
Kadın	19	1. yılı	x			
Kadın	18	1. yılı	x			
Kadın	23	1. yılı				x
Kadın	20	1. yılı				x
Kadın	23	1. yılı				x
Kadın	18	1. yılı				x
Kadın	20	1. yılı		x		

Tablo 1: Katılımcı Bilgileri

Katılımcıların ilk beşi Almanca Hazırlık biriminde, diğer beşi de İngilizce Hazırlık biriminde dil eğitimi almaktadır. Almanca birimi öğrencilerinden bir tanesi Mütercim Tercümanlık Programı öğrencisi iken, diğerlerinin Almanca Öğretmenliği Programı öğrencisi olduğunu Tablo 1'de görmekteyiz. Ayrıca, İngilizce birimi öğrencilerinden bir tanesi İngilizce Öğretmenliği Programı öğrencisi iken, diğerlerinin Mütercim Tercümanlık Programı öğrencileri olduğu da göze çarpmaktadır. Katılımcıların yaş ortalaması yaklaşık 20 olarak hesaplanmıştır. Yıllık eğitimin uygulandığı hazırlık sınıflarında katılımcılar ilk yılları olduğunu beyan etmişlerdir.

Anketin ikinci bölümünde öğrencilere *2022-2023 Akademik yılının bahar dönemindeki uzaktan eğitim sürecinde hangi çevrimiçi sınavlara katıldıkları* sorusu yöneltilmiştir. Öğrenciler, bahar döneminde uygulanan dört sınava[8] da katıldıklarını belirtmişlerdir.

Araştırma anketinin üçüncü bölümünde sınavlara ayrı ayrı yer verilmiştir. Öğrencilerin cevapları da tablolar eşliğinde yansıtılacaktır ve okuma sınavı ilk tabloyu oluşturmaktadır:

[8] T.Ü. YDYO Sınav Yönetmeliği, Madde 12: https://bys.trakya.edu.tr/file/open/71680865 (Erişim: 10.02.2024).

Birim	Katılımcı	Kullanılan Çevrimiçi Uygulamalar
Almanca	Erkek	Çevrimiçi sözlük: Pons
	Kadın	-
	Kadın	Çevrimiçi sözlük: Pons
	Kadın	ChatGPT
	Kadın	ChatGPT
İngilizce	Kadın	Çevrimiçi sözlük: Google çeviri
	Kadın	Çevrimiçi sözlük:-
	Kadın	Çevrimiçi sözlük: Google çeviri
	Kadın	Çevrimiçi sözlük: Yandex, Google translate
	Kadın	Çevrimiçi sözlük: Tureng, ders notlarım

Tablo 2: Okuma Sınavında Kullanılan Çevrimiçi Uygulamalar

Öğrencilerin araştırma anketine verdikleri cevaplara dayanarak, Almanca hazırlık birimi öğrencilerinden bir katılımcı hiçbir uygulama kullanmadığını beyan etmiştir. Bu katılımcı dışında iki kişinin çevrimiçi sözlük olarak Pons'u, diğer iki katılımcının da ChatGPT yapay zekâ uygulamasını kullandığı netleşmiştir.

İngilizce hazırlık birimi öğrencilerinden bir katılımcı çevrimiçi sözlük kullandığını deklare etmekle birlikte, sözlük adını açıklamamıştır. Diğer iki katılımcı ise Google çeviri uygulamasını kullandıklarını açıklamışlardır. Bir katılımcı Yandex ve Google çeviri uygulamalarının her ikisini de kullandığını beyan ederken, diğer katılımcı da çevrimiçi sınavlarda Tureng sözlük ve ders notlarını kullandığını belirtmiştir. Bu açıklamalar öğrenci perspektifinden düşünüldüğünde, okuma sınavlarındaki soruların çevrimiçi uygulamalar kullanılarak cevaplanabileceğini ortaya koymaktadır. Öğrencilerin eksik bilgilerini telafi etmek için çevrimiçi uygulamaları kullandıkları değerlendirilmektedir. Yine de bu sınavın geçerli olduğu, ancak sonuçlarının güvenilir olmadığı düşünülmektedir. Ayrıca; çevrimiçi sözlük ya da çeviri uygulamalarının kullanıldığı çevrimiçi sınavlarda, öğrencinin Avrupa Ortak Dil Çerçevesinde hedeflenen "bilişsel davranışların" (Özalkan 2021: 21) ne kadarını kazandığı da net bir şekilde belirlenememektedir.

Okuma sınavı, adından da anlaşılacağı üzere öğrencilerin yabancı dilde okuduğunu anlama becerilerini ölçmektedir. Okuma sınavlarının soru türleri; *doğru/ yanlış işaretlemeli, eşleştirmeli* ya da *çoktan seçmeli* soru türlerinden oluşmaktadır. Kopya çekmeyi önlemek ve güvenirliği sağlamak için bu soru türlerinde, sorular ve seçenekler karıştırılarak öğrencilere farklı sıralamayla yansıtılmaktadır.

Birim	Katılımcı	Kullanılan Çevrimiçi Uygulamalar
Almanca	Erkek	-
	Kadın	-
	Kadın	-
	Kadın	-
	Kadın	-
İngilizce	Kadın	-
	Kadın	-
	Kadın	-
	Kadın	Çevrimiçi sözlük, Cambrigde Dictionary
	Kadın	Ders notları

Tablo 3: Dil Bilgisi Sınavında Kullanılan Çevrimiçi Uygulamalar

Dil Bilgisi sınavında iki İngilizce birimi öğrencisi sınav esnasında kopya girişiminde bulunduğunu beyan etmiştir. Bunlardan biri çevrimiçi sözlük kullanırken, diğeri ders notlarına baktığını belirtmiştir. Diğer öğrenciler ise ilgili sınavda kopya girişiminde bulunmadıklarını deklare etmişlerdir.

Öğrenilen yabancı dile dair dil bilgisi kullanma becerisini ölçen dil bilgisi sınavının soru türleri; *çoktan seçmeli, boşluk doldurmalı, eşleştirmeli* ya da *ilgili soru bölümünü farklı bir yapıya dönüştürerek tekrar yazma* şeklinde karşımıza çıkmaktadır.

Birim	Katılımcı	Kullanılan Çevrimiçi Uygulamalar
Almanca	Erkek	-
	Kadın	-
	Kadın	-
	Kadın	-
	Kadın	-
İngilizce	Kadın	Çevrimiçi sözlük: Tureng
	Kadın	-
	Kadın	Çevrimiçi sözlük: Google çeviri
	Kadın	Çevrimiçi sözlük, Google çeviri
	Kadın	Çevrimiçi sözlük: Tureng

Tablo 4: Dil Geliştirme Sınavında Kullanılan Çevrimiçi Uygulamalar

Dil Geliştirme sınavında Almanca hazırlık birimi öğrencileri sınav esnasında herhangi bir uygulama kullanmadıklarını aktarırken, bir öğrenci dışında İngilizce birimi öğrencileri ise çevrimiçi çeviri uygulamaları kullandıklarını belirtmektedir. Tureng ve Google çeviri uygulamalarının öğrenciler tarafından tercih edilen çevrimiçi uygulamalar olduğu da Tablo 4'te görülmektedir. Ek olarak; dil geliştirme sınavına dair soru türleri *eşleştirmeli, eş anlamlı* ya da *zıt anlamlı sözcükleri/ ifadeleri bulma / yazma/ çevirme, bütünlüğü bozan*

sözcüğü bulma, tekil isimleri çoğula dönüştürme veya *tam tersi* gibi sorulardan oluşmaktadır ve öğrencinin derslerde öğrendiği kelime bilgisini ölçmektedir.

Birim	Katılımcı	Kullanılan Çevrimiçi Uygulamalar
Almanca	Erkek	-
	Kadın	-
	Kadın	-
	Kadın	-
	Kadın	-
İngilizce	Kadın	-
	Kadın	Çevrimiçi sözlük:-
	Kadın	-
	Kadın	-
	Kadın	Çevrimiçi sözlük: Tureng

Tablo 5: Duyduğunu Anlama Sınavında Kullanılan Çevrimiçi Uygulamalar

Almanca birimi öğrencileri duyduğunu anlama sınavında kopya girişiminde bulunmadıklarını belirtirken, İngilizce birimi öğrencilerinden iki kişi çevrimiçi uygulama kullandıklarını beyan etmiştir. Bu katılımcılardan biri kullandığı çevrimiçi sözlüğün adını belirtmemiştir, diğer katılımcı ise Tureng çevrimiçi sözlüğü kullandığını beyan etmiştir.

Duyduğunu anlama becerileri sınavı esnasında sınav sorusu öğrencilere hem yazılı olarak dağıtılır, hem de sınava dair dinleme metni/ parçası öğrencilere dinlettirilir. Sorunun içeriğine bağlı olarak bazı bölümler bir kez, bazıları da iki kez dinlettirilir. Öğrenciler dinleme parçasını dinlerken ellerindeki ya da ekrandaki sınav yönergelerini takip ederek, kendisinden istenen işaretlemeleri yapar. Cevaplama için ekstra bir süre tanınmaz. Dinleme parçası çalarken, cevaplar işaretlenmeli ya da yazılmalıdır. Dinleme parçası bittikten sonra çevrimiçi sınavda cevaplar vakit kaybetmeden gönderilir. Belirlenen süre içinde cevabı gönderemeyen öğrencilerin sınavı geçersiz sayılır. Çevrimiçi sınavlar içinde uygulaması en zor sınavdır. Zira hem soruların yer aldığı uygulama, hem de dinleme parçası aynı anda açıldığı için teknolojik cihazlarda sorun yaşanabilmektedir.

Duyduğunu anlama sınavının amacı öğrencilerin yabancı dilde duydukları/ dinledikleri konuşmaların anlaşılma derecesini ölçmektir. Ders esnasında her ünitede en az bir dinleme parçası ve buna dair sorular vardır. Dolayısıyla, öğrencilerin hazır bulunuşluk düzeylerinin yüksek olduğu değerlendirilmektedir.

Araştırma anketinin diğer sorusu, yazma becerileri sınavında kullanılan çevrimiçi uygulamaların tespitini hedeflemektedir.

Birim	Katılımcı	Kullanılan Çevrimiçi Uygulamalar
Almanca	Erkek	-
	Kadın	-
	Kadın	Çevrimiçi sözlük: Pons
	Kadın	-
	Kadın	-
İngilizce	Kadın	Çevrimiçi sözlük: Tureng, Google çeviri
	Kadın	-
	Kadın	Çevrimiçi sözlük: Google çeviri
	Kadın	Çevrimiçi sözlük: Yandex çeviri
	Kadın	Çevrimiçi sözlük: Tureng, ders notlarım

Tablo 6: Yazma Becerileri Sınavında Kullanılan Çevrimiçi Uygulamalar

Çevrimiçi yazma sınavında Almanca biriminden yalnızca bir öğrenci Pons adındaki çevrimiçi sözlük kullandığını açıklarken, İngilizce biriminden dört öğrenci çevrimiçi çeviri uygulamalarını kullandıklarını beyan etmişlerdir. Bu öğrencilerden biri Tureng adındaki çevrimiçi uygulamanın yanında ders notlarından da yararlandığını deklare etmiştir. Toplamda beş öğrenci yazma sınavında herhangi bir çevrimiçi uygulama ya da ders notları gibi bir materyal kullanmadığını beyan etmiştir. Bu bağlamda yazma sınavında çevrimiçi uygulama kullanma oranının %50 olduğunu söylemek yerinde olacaktır.

Yazma sınavında öğrencilerden öğrendikleri yabancı dilde sınav sorularındaki talimatlar kapsamında iki metin yazmaları istenmektedir. Böylece öğrencilerin yabancı dilde yazılı anlatım becerileri ölçülmektedir. Yazma becerileri içerik bakımından aslında dil bilgisi ve dil geliştirme derslerini kapsamaktadır. Zira sözcük bilgisi ve bu sözcüklerin doğru zaman ve sözdizimine göre kullanımı ölçülmektedir.

Konuşma becerileri sınavında katılımcılar çevrimiçi bir uygulama kullanmadıklarını belirtmişlerdir. Dolayısıyla tablo ile aktarılacak bir veri de bulunmamaktadır. Zira sınav esnasında öğretim elemanları açık kamera eşliğinde sınavı gerçekleştirirler. Yani öğrenciler de kamera görüntüsü eşliğinde sınava katılmaktadır ve sınav sadece öğretim elemanları tarafından kayıt altına alınmaktadır. Ayrıca, kamera kaydının kopya girişimine engel olduğu düşünülmektedir. Zira öğrenci diğer sınavlarda olduğu gibi rahat hareket edememektedir ve öğrencinin görebileceği yazılı bir soru da yoktur. Sorular yalnızca öğretim elemanlarında bulunmaktadır.

Konuşma becerileri sınavı öğrencilerin öğrenilen yabancı dilde kendilerini ifade etme/ anlatma becerilerini ölçmektedir. Diğer sınavlar gibi konuşma becerileri sınavında da dil seviyesi dikkate alınarak soru hazırlanmaktadır. Diğer sınavlara kıyasla konuşma sınavı, diyalog şeklinde yapılmaktadır. Bu diyalog öğretim elemanları ve öğrenci arasında ya da iki öğrenci arasında da olabilmektedir. Sınav esnasında diğer öğrenciler Teams uygulamasının lobisinde bekletildikleri için sınav sorularını duyamazlar ve sınav ortamını

göremezler. Sınavını tamamlayan öğrenci ilgili uygulamadan çıkmak zorundadır. Diğer sınavlara kıyasla çevrimiçi konuşma sınavı iki saatten fazla sürmektedir[9].

Bir sonraki anket sorusu Evet/ Hayır seçenekli, kapalı uçlu bir sorudur ve aslında ilgili soru araştırmanın ikinci hipotezini oluşturmaktadır. Bu soruda öğrencilere *çevrimiçi sınav esnasında Almanca/ İngilizce bilen birinden yardım alıp almadıkları* yöneltilmiştir. Ankete katılan tüm öğrenciler bu soruyu "Hayır" seçeneğini işaretleyerek cevaplandırmışlardır. Bu nedenle araştırmaya dair ikici hipotezin doğrulanmadığı söylenebilir.

Anketin diğer sorusunda öğrencilere "*sınavlarda çevrimiçi uygulamaları kullanıp kullanmadıkları"* tekrar sorulmuştur. Bu soruyu öğrencilerin %50'si sınavlarda hiçbir çevrimiçi uygulama kullanmadığını ve soruları kendi bilgileriyle cevaplandırdıklarını belirtmişlerdir. Ancak Tablo 2'deki okuma sınavına dair anket sorusuna verilen cevaplara bakıldığında, bunun doğru olmadığı açıkça görülmektedir. Zira ankete katılan bir öğrenci dışında diğer öğrencilerin tamamının farklı sınavlarda çeşitli uygulamaları kullandığı gün yüzüne çıkmıştır.

Anketin son sorusunda öğrencilere *sınavda çevrimiçi bir uygulama kullanmayı etik buluyor musunuz* sorusu yöneltilmiştir. Bu doğrultuda verilen cevaplar, yazılan açıklama cümleleri ile birlikte Tablo 7'de aktarılmıştır:

Birim	Katılımcı	Evet	Hayır	Etik buluyorum / bulmuyorum. Çünkü …..
Almanca	Erkek		x	öğrenmeden Fakülteye geçmenin hiçbir anlamı yok.
	Kadın		x	sınav sonuçları benim eksiklerimi fark etmemi ve kendimi geliştirmemi sağlar.
	Kadın	x		bazen kelimeyi hatırlamayınca sözlüğe bakılabilir.
	Kadın		x	sınavları kendi bilgimizle cevaplamalıyız.
	Kadın		x	kendi bilgilerimizle cevaplamak daha doğru olur.
İngilizce	Kadın	x		sınava önemli yerlerin altını çizmeden odaklanamıyorum. Sınav süresi de kısıtlı olduğu için çevrimiçi uygulamalardan yardım alıyorum.
	Kadın		x	.
	Kadın	x		sınavı belirlenen sürede tamamlamak için çevrimiçi uygulamaları kullandım.
	Kadın	x		bazı kelimeleri hatırlayamadım ve çevrimiçi uygulamaları kullandım.
	Kadın		x	gerekli hallerde sözlük kullanılabilir, bazı kelimeleri akılda tutmak zor.

Tablo 7: Öğrencilerin Görüşleri

[9] T.Ü. 4.Ara Sınava Dair Açıklamalar: https://bys.trakya.edu.tr/file/open/25808670 (Erişim: 11.02.2024).

Biri Almanca üçü de İngilizce hazırlık biriminden olmak üzere toplamda dört katılımcı çevrimiçi sınavlarda yardım almak maksadıyla çevrimiçi uygulamaları kullanmayı doğru bulduğunu belirtmiş ve "Evet" seçeneğini işaretlemiştir. Bunun gereği olarak; biri Almanca diğeri de İngilizce hazırlık birimi öğrencisi olarak toplam iki katılımcı sınavda gerekli kelimeleri hatırlayamayınca çevrimiçi uygulamalardan yararlandıklarını deklare etmişlerdir. İngilizce hazırlık biriminden olan diğer iki katılımcıdan biri sınavlarda soruların altını çizemediği için Serçemeli ve Kurnaz'ın (2020: 51) da vurguladığı gibi "odaklanma sorunu" yaşadığını belirtmiştir. Her iki katılımcı da sınavı belirlenen süre içinde tamamlamak için çevrimiçi uygulamaları kullandığını da aktarmıştır.

İngilizce hazırlık biriminden bir katılımcı açıklama cümlesi yazmak yerine nokta işareti koymak suretiyle soruyu cevaplandırmıştır. Almanca Hazırlık biriminden dört, İngilizce hazırlık biriminden de bir katılımcı ilgili soruyu "Hayır" seçeneğini işaretleyerek cevaplandırmış ve akabinde açıklama cümlesi olarak İngilizce hazırlık birimi öğrencisi "gerekli hâllerde sözlük kullanılabileceğini" belirtmiştir ve bu katılımcıya göre gerekli hâl "bazı kelimelerin akılda tutulmasının zor" olduğu şeklinde açıklanmıştır. Buna karşılık Almanca hazırlık birimi öğrencilerinden bir katılımcı "öğrenmeden fakülteye geçmenin anlamsız olacağını" diğer katılımcı ise "sınav sonuçlarının ilgili ders konularını ne kadar öğrendiği hususunda kendisine yol gösterici olabileceğini", böylece "eksiklerini tamamlayacağını ve kendini geliştirebileceğini" belirtmiştir. Diğer iki katılımcı da "kendi bilgileri" çerçevesinde sınavların cevaplandırılması gerektiğini aktarmışlardır. Bu açıklamalardan hareketle Almanca hazırlık birimi öğrencilerinin sınav bilinçlerinin daha yüksek olduğunu söyleyebiliriz. Tablo 3, Tablo 4 ve Tablo 5'de bu düşünceyi destekler niteliktedir. Zira Almanca hazırlık birimi öğrencileri bu tabloları boş bırakmışlardır.

Anket sorularına dair Tablo 1, Tablo 2, Tablo 3, Tablo 4, Tablo 5, Tablo 6 ve Tablo 7'de aktarılan bilgiler ışığında çevrimiçi sınavlarda Almanca birimi öğrencilerinin İngilizce birimi öğrencilerine kıyasla çevrimiçi uygulamaları daha az kullandıkları tespit edilmiştir. Bu verilerle araştırmamızın bel kemiğini oluşturan ilk hipotezimiz: "Öğrenciler çevrimiçi sınavlarda farklı çevrimiçi uygulamalardan kopya çeker" doğrulanmıştır. Bir sözcük bakmak için de olsa çevrimiçi sınavlarda sınav sorularının haricinde basılı, görsel ya da dijital başka bir materyalin kullanılması, Karaman'ın (2020: 182) da belirttiği gibi, o ölçme aracının derste kullanılan yöntemin ve tekniklerin etkililiği hususunda öğretim elemanını yanıltabilir.

Sınav sonuçlarının beklenenden daha yüksek ya da daha düşük çıkması, öğretim yöntem ve teknikleriyle birlikte ders materyalinin dahi tekrar gözden geçirilmesine neden olabilir. Ayrıca, öğrencilerin çevrimiçi sınavlarda kopya çekmesi, sınavın amacına da hizmet etmemektedir. Zira çevrimiçi de olsa sınavın amacı "ne öğretildiğini ve öğrencilerin ne öğrendiğini [yansıtmaktır]" (Jonassen 2000; akt. Gürbüz / Ocaktan 2022: 67).

4. Sonuç ve Tartışma

2022-2023 Akademik yılının bahar döneminde Trakya Üniversitesi YDYO Hazırlık Eğitimi Birimlerinde yapılan çevrimiçi sınavlarda öğrencilerin kullandığı çevrimiçi uygulamalar araştırılmıştır. Bu araştırma 20 sorudan oluşan çevrimiçi bir anket uygulamasıyla gerçekleşmiştir ve elde edilen veriler bize *konuşma sınavı* dışında*; yazma, okuma, duyduğunu anlama, dil bilgisi ve dil geliştirme sınavlarında* çeşitli çevrimiçi sözlüklerin; Tureng, Google çeviri, Yandex Çeviri ve ChatGPT gibi farklı uygulamaların kullanıldığını göstermiştir.

Güvendir ve Özkan (2021: 22) öğrencilerin sınıf içi sınavlara kıyasla çevrimiçi sınavlara daha az sürede hazırlandıklarını belirtmektedir. Bu da öğrencilerin çevrimiçi sınavlarda çeşitli çevrimiçi uygulamalara başvurmalarının en önemli nedeni olabilir. Diğer nedeni ise Şahin ve Aykaç'ın (2021: 1087) da belirttiği gibi "derse katılım oranının düşüklüğü" olabilir. Zira hibrit eğitim sürecinde derslere "devam zorunluluğu[10] kaldırılmıştır."

Farzin (2016) çevrimiçi sınavlarda, soruların sıralaması karıştırılarak öğrencilere yansıtıldığında, hile yapma olasılığının düşük olacağını savunsa da, Güvendir ve Özkan (2021: 32) gibi Güngör (2023) de alınan tüm önlemlere rağmen öğrencilerin çevrimiçi sınavlarda kopya çekebileceklerini ifade etmektedir. Mevcut araştırmada yer alan Tablo 2, Tablo 3 ve Tablo 4'deki verilerin Farzin'in aksine Güngör, Güvendir ve Özkan'ın tespitini doğruladığı açıkça görülmektedir. Cabı'ya (2016: 100) göre de çevrimiçi sınavlarda sınav süresinin gereğinden uzun tutulması kopya çekmeye neden olabilmektedir.

Kopya çekme davranışları sınav sonuçlarına olan güven duygusunu azaltabilir ve herkesi yanıltabilir. Sınav sonuçları öğrenciyi de eğitimciyi de yanıltmamalıdır; güvenilir, adil ve hakkaniyetli olmalıdır. Genç ve Gümrükçüoğlu'nun (2020:419) araştırmasına katılan öğrencilerin yalnızca %25'i çevrimiçi sınavların hakkaniyetli olduğunu beyan ederken, Shraim'in (2019: 192) araştırmasında ise katılımcıların %79'u çevrimiçi sınavların adil olmadığını ifade etmiştir. Sadece öğrenciler değil, eğitimciler olarak Kınalıoğlu ve Güven (2011), Güvendir ve Özkan (2021: 22) gibi biz de, elde edilen bulgulara dayanarak çevrimiçi sınavlardan alınan sonuçların geçerlik ve güvenirliğinin tartışılması gerektiği kanaatindeyiz. Zira çevrimiçi sınavlarda öğrencilerin, çevrimiçi uygulamaları kullanmak suretiyle Özalkan'ın (2021: 24) da belirttiği gibi "haksız menfaat" elde edebileceklerini değerlendiriyoruz. Buna rağmen Shraim (2019) zaman, emek ve maddiyat açısından değerlendirildiğinde çevrimiçi sınavların daha kullanışlı ve güvenilir olduğuna dikkat çekmektedir; Baleni (2015: 231) ise anında geri bildirim yapıldığı için çevrimiçi sınavların değerlendirme aşamasında güvenirlik ve geçerlik sorununun aşıldığını belirtmektedir.

[10] YÖK kararı: https://www.yok.gov.tr/Sayfalar/Haberler/2023/yok-baskani-ozvar-2022-2023-egitim-ogretim-bahar-donemi-ne-iliskin-alinan-yeni-kararlari-acikladi.aspx (Erişim: 09.02.2024).

Kopya çekme davranışını engellemeye yönelik öneriler: Tek cihazdan sınava girilmesinin sağlanması; aynı anda ikinci bir cihazdan sınava girişin engellenmesi; görüntü tanıma programlarının sınavın yapıldığı uygulamaya yüklenmesi (Kınalıoğlu / Güven 2011: 643). Ek olarak sınav uygulaması açıkken farklı bir uygulama ya da sayfanın açılmasını engelleyecek önlemlerin alınması; sınav esnasında kameraların açık tutulması; sınavların gözetmenler tarafından açık kamera yardımıyla izlenmesi ve kayıt altına alınması, şeklinde sıralanabilir. Böylece çevrimiçi sınavların geçerliği ve güvenirliğine dair duyulan kaygıların da en aza ineceği öngörülmektedir.

Kaynakça

Baleni, Zwelijongile Gaylard (2015): Online formative assessment in higher education: Its pros and cons. *The Electronic Journal of e-Learning*,Volume 13 Issue 4, 228-236.

Baltacı, Ali (2018): Nitel Araştırmalarda Örnekleme Yöntemleri ve Örnek Hacmi Sorunsalı Üzerine Kavramsal Bir İnceleme*, Bitlis Eren Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 7(1), 231-274.

Baltacı, Ali (2019): Nitel Araştırma Süreci: Nitel Bir Araştırma Nasıl Yapılır?. *Ahi Evran Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 5(2), 368-388.

Bay, Bülent / Karataş, Fatih / Üstün, Bilal (2021): Yabancı Dil Hazırlık Sınıfı Öğrencileri Perspektifinden Pandemi Sürecinde Uzaktan Eğitim: Fenomenolojik Bir Çalışma. *Diyalog Dergisi*, (1), 184-203.

Beyreli, Latif / Ak Başoğul, Duygu (2013): İkinci Dil Öğretim Kaynaklarında Yer Alan Anlama Etkinliklerinin Karşılaştırılması: Yeni Hitit ve New Headway Örneklemi. *Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, Türkçenin Eğitimi Öğretimi Özel Sayısı*, 6(11), 45-100.

Büyüköztürk, Şener / Kılıç-Çakmak, Ebru / Akgün, Özcan Erkan / Karadeniz, Şirin/ Demirel, Funda (2019): *Bilimsel Araştırma Yöntemleri.* Ankara: Pegem Akademi.

Cabı, Emine (2016): Uzaktan eğitimde e-değerlendirme üzerine öğrenci algıları. *Yükseköğretim ve Bilim Dergisi*, 6(1), 94-101.

Cinkara, Emrah (2017*): Dil Öğretiminde Ölçme ve Değerlendirme, Farklı Yönleriyle Yabancı Dil Öğretimi.* (Ed.) Yılmaz, Hasan / Yücel, Erdinç / Durak Üğüten, Selma / Şanal, Fahritdin. Konya: Çizgi Kitabevi.

Çakmak Akata, Aylin (2009): *Türkçe Programıyla İlgili Ölçme Ve Değerlendirme Sürecinin İşlevselliği Üzerine Bir Araştırma (Tekirdağ İli örneği)*. Yüksek Lisans Tezi. Bolu: Abant İzzet Baysal Üniversitesi.

Ercan, İlker / Kan, İsmet (2004): Ölçeklerde Güvenirlik ve Geçerlik. *Uludağ Üniversitesi Tıp Fakültesi Dergisi*. 30(3), 211-216.

Farzin, Shervin (2016): Attitude of Students Towards E-Examination System: an Application of E-Learning. *Management Science and Information Technology*, 1(2), 20-25.

Genç, Muhammet Fatih / Gümrükçüoğlu, Süleyman (2020): Koronavirüs (Covid-19) sürecinde İlahiyat Fakültesi öğrencilerinin uzaktan eğitime bakışları. *Turkish Studies,* 15(4), 403-422.

Göçer, Ali (2007): Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretiminde Kullanılan Ders Kitaplarının Ölçme ve Değerlendirme Açısından İncelenmesi. *Dil Dergisi*, 137, 30-46.

Gülcan, Cem (2021): Nitel Bir Veri Toplama Aracı: Odak (focus) Grup Tekniğinin Uygulanışı ve Geçerliliği Üzerine bir Çalışma. *Mersin Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü e-Dergi*, Cilt:4, Sayı: 2.

Güngör, Sabri (2023): Denetimli Çevrimiçi Sınav Uygulamaları İçin Web Tabanlı Bir Kontrol Sistemi: "ERÜ İİBF Online İşlemler Sistemi" Örneği. *Erciyes Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 64, 53-61, doi: 10.18070/erciyesiibd.1219427

Güvendir, Meltem Acar / Özkan, Yeşim Özer (2021): Uzaktan Eğitimin Değerlendirmeye Yansımaları: Çevrim İçi Sınavlar mı Sınıf İçi Sınavlar mı?, *Dijital Ölçme ve Değerlendirme Araştırmaları Dergisi*, 1(1), 22-34.

Kahveci, Nevin (2022): *Yabancı Dil Olarak Türkçe Eğitiminde Yazma Becerisini Değerlendirmeye Yönelik Dereceli Puanlama Anahtarı Geliştirme Çalışması*. Yüksek Lisans Tezi. Bartın: Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü,

Karaman, Fatma (2020): Almanca Dilbilgisi Derslerinde Ölçme ve Değerlendirme. *Diyalog Dergisi*, 8(1), 176-193.

Kartal, Muammer / Yeşil, Yılmaz (2021): Avrupa Dilleri Öğretimi Ortak Çerçeve Metni Doğrultusunda A1-A2 Düzeyinde Kelime Hazinesi Geliştirmeye Yönelik Bulmaca Örneği. *21. Yüzyılda Eğitim ve Toplum Dergisi*, 10(30), 607-624.

Kınalıoğlu, İsmail Hakkı / Güven, Şahser (2011): Uzaktan Eğitim Sisteminde Öğrenci Başarısının Ölçülmesinde Karşılaşılan Güçlükler ve Çözüm Önerileri. *XIII. Akademik Bilişim Konferansı, 2- 4 Şubat 2011 İnönü Üniversitesi*, Malatya.

Köksal, Handan / Korkmazer, Güleser / Atay, Fatma Bilge / Gökçeyurt, Ayışık Bihter / Taş İnanır, Elif / Gücüyener, Gülperi / Aydın, Nayle (2023a): *Sınav Hazırlama, Ölçme ve Değerlendirme El Kitapçığı*, Trakya Üniversitesi Yabancı Diller Yüksekokulu (Yayımlanmamış Kitapçık).

Köksal, Handan / Tanyer, Seray / Keskin, Sertaç / Öztürk, Cevriye / Ç. Birincibubar, Esin / B. Çalışkan, Meltem / Akgün, Serap (2023b): *Kalite El Kitabı*, Trakya Üniversitesi Yabancı Diller Yüksekokulu.

Ocak, Gürbüz / Karakuş, Gülçin (2022): Üniversite Öğrencilerinin Çevrimiçi Sınavlara Yönelik Tutumlarına İlişkin Ölçek Geliştirme Çalışması. *Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 24(1), 66-86.

Özalkan, Gizem Şükran (2021): Uzaktan Eğitimde Ölçme ve Değerlendirme: Pandemi Sürecinde Sosyal Bilimler Eğitimini Yeniden Düşünmek. *International Journal of Economics Administrative and Social Sciences*, Cilt:4, Özel Sayı, 18-26.

Polat, Murat (2018): Akademisyenlerin Yabancı Dil Bilgisi Seviye Tespit Sınavı'nın (YDS) Geçerliğiyle İlgili Tutumlarının Belirlenmesi. *Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*,18(4), 1-28.

Serçemeli, Murat / Kurnaz, Ersin (2020): Covid-19 Pandemi Döneminde Öğrencilerin Uzaktan Eğitim ve Uzaktan Muhasebe Eğitimine Yönelik Bakış Açıları Üzerine Bir Araştırma. *Uluslararası Sosyal Bilimler Akademik Araştırmalar Dergisi,* 4(1), 40-53.

Shraim, Khitam (2019): Online examination practices in higher education ınstitutions: learners' perspectives. *Turkish Online Journal of Distance Education*, 20(4), 185-196. https://doi.org/10.17718/tojde.640588.

Sönmez, Veysel (2003): Öğretmenlik Mesleğine Giriş. Ankara: Anı Yayıncılık.

Şahin, Hülya / Aykaç, Necdet (2021): Covid-19 (Pandemi) Sürecinde Yabancı Dil Öğretmenlerinin Uzaktan Eğitimde Yaşanan Sorunlara Yönelik Görüşlerinin Değerlendirilmesi, *Trakya Eğitim Dergisi*, 12(2), 1087- 1105.

Tekedere, Hakan / Şahin, Sami / Göker, Hanife (2022*)*: Covid-19 Sürecinde Yükseköğretimde Çevrim İçi Uzaktan Eğitim Öğrenci Deneyimlerinin İncelenmesi*. Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 42(1), 123-166.

Tepeli, Yusuf / Arıcı, Ali Fuat (2012): Öğretmen Adaylarının Kütüphane Kullanımına İlişkin Nitel BirAraştırma, *Dil ve Edebiyat Dergisi*, 1(3), 64-74.

Yıldırım, Ali / Şimşek, Hasan (2005): *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayınları.

İnternet Kaynakları

T.Ü. Çevrimiçi Sınavların Uygulanışı ve Kurallar: https://egitim.trakya.edu.tr/news/cevrim-ici-sinavlarin-uygulanisi-ile-ilgili-onemli-notlar-kurallar (Erişim: 11.02.2024).

T.Ü. Çevrimiçi Sınav Usul ve Esasları: https://bys.trakya.edu.tr/file/open/90021860 (Erişim: 11.02.2024).

YÖK kararı: https://www.yok.gov.tr/Sayfalar/Haberler/2023/yok-baskani-ozvar-2022-2023-egitim-ogretim-bahar-donemi-ne-iliskin-alinan-yeni-kararlari-acikladi.aspx (Erişim: 09.02.2024).

T.Ü. Çevrimiçi Sınav Usul ve Esasları: https://bys.trakya.edu.tr/file/open/90021860 (Erişim: 10.02.2024).

T.Ü. YDYO 2. Kısa Süreli Sınav Programı: https://bys.trakya.edu.tr/file/open/81804408 (Erişim:01.02.2024).

T.Ü. YDYO 3.Ara Sınav Programı: https://bys.trakya.edu.tr/file/open/12866524 (Erişim: 04.02.02024).

T.Ü. YDYO 4. Ara Sınav Programı: https://bys.trakya.edu.tr/file/open/73613964 (Erişim: 10.02.2024).

T.Ü. Yılsonu Sınavı Programı: https://bys.trakya.edu.tr/file/open/23704624 (Erişim: 04.02.2024).

T.Ü. YDYO Sınav Yönetmeliği, Madde 12: https://bys.trakya.edu.tr/file/open/71680865 (Erişim: 10.02.2024).

T.Ü. 4.Ara Sınava Dair Açıklamalar: https://bys.trakya.edu.tr/file/open/25808670 (Erişim: 11.02.2024).